

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Jany Šmídové:

Emoce a vnější projevy stabilizačního procesu ve vzpřímeném stoji: kasuistické longitudinální pozorování skupiny biatlonistů

Předložená disertační práce obsahuje 147 stran základního textu + 5 příloh. Text je psán dobrou češtinou je členěn do devíti kapitol.

Práce se zabývá velmi aktuálním tématem a je ryze interdisciplinární. Formální provedení práce je vynikající. Cíle práce jsou v textu formulovány přehledně a je možné konstatovat, že jich bylo v průběhu řešení dosaženo. Z pohledu mé odbornosti jsem především sledoval biofyzikální, biokybernetické a biomechanické aspekty práce. Ty jsou obsahem kapitol 2.7, 2.8, 2.9, 4.4.2, 4.4.3, 4.5, 5.1, 5.2, a 6.

Formulace hypotéz je přesná. Proto její definitivní charakter umožňuje formulovat závěry s dostatečnou přesností. Autorka při jejich formulaci vycházela z tradičního pojetí, které je formulováno v části „Teoretický rámec práce“, (kap.2). Záměrně akcentuji „tradiční pojetí“ reflexe senzomotorických procesů, které je všeobecně přijímáno. To vychází ze zjevné, tedy v obecně viditelné změně pohybového chování člověka v důsledku změny aktuálních psychických stavů.

Výběr experimentálních metod a samotná organizace experimentů odpovídala současnému metodologickému standardu. To však bohužel neumožnilo, dle mého názoru, spolehlivě potvrdit, či vyvrátit platnost hypotéz H1 až H4. Jedná se totiž o velmi jemný senzomotorický proces, který je téměř nedetekovatelný, ale zejména nerozluštitelný, dnes populární stabilometrií. Z biomechanického hlediska totiž 3D kinematika vzpřímeného stoje má více než 22° volnosti. To znamená, že regulačních procesům se účastní minimálně tentýž počet ago-antagonních nervosvalových podsystemů. Dominantní je však smyčka, která pracuje v tracking task režimu (stopovací úloha), tj. ve smyčce trup - horní končetiny – zbraň – cíl – oko – CNS. Procesy v této smyčce jsou určitě (zjevně) ovlivněny psychickými stavy. Nejde jen o regulační proces na úrovni zbraň - cíl, ale i o rozhodovací procesy. Samotná variabilita chování této smyčky je velmi široká. Pokud se použije jako indikátor těchto procesů pohyb COP na stabilometrické desce, potom není vůbec překvapující, že výsledky jsou s hypotézou v rozporu. Základní informace o regulačních procesech v rozhodující smyčce HK – zbraň - cíl – oko - CNS je v tomto případě zakryta v šumu. Proto tyto jemné procesy jsou nedetekovatelné, protože jsou překryty variabilitou pocházející z dolních končetin a pánevního komplexu. Autorka tento problém v práci zmiňuje a pokouší se

kriticky osvětlit paradox platnosti - neplatnosti úvodních hypotéz. To považují za nespornou přednost disertace. Samostatnou kapitolou v tomto kontextu je adekvátnost Fourierovy analýzy pohybu COP, která rovněž budí podezření z důvodu genese vlastního děje (viz výše).

Připomínky a otázka k obhajobě:

Kromě diskuse na výše uvedený problém (stabilometrie) bych v diskusi uvítal osvětlení problému výpovědní hodnoty KGR a její spolehlivosti v kontextu identifikace aktuálních psychických stavů

Závěrečné hodnocení:

Práce je zpracovaná přehledně s akcentem na poctivou presentaci vzájemně rozporných výsledků použitých metodik. Mimořádný význam práce vidím v nekonformním přístupu a odvaze ke kritickému přístupu. Z toho zřejmě pramení mimořádná obsáhlost předložené práce. Práci považuji za velmi úspěšnou, zvláště si cením snahy integraci metodik ryze biomechanického charakteru do tradiční sféry psychologie (psychobiomechaniky?). Mohu tedy konstatovat, že práce autorky je schopna obhajoby a kandiduje na velmi pěkné ocenění. Předložená práce ve své souhrnu zcela splňuje požadavky na disertační práci a vyhovuje současné legislativě a akademickým zvyklostem.

Závěr:

Dizertantka nesporně prokázala schopnosti samostatné vědecké práce ve smyslu platných pravidel pro hodnocení disertační práce. Proto doporučuji práci přijmout k obhajobě a k jejímu konečnému kladnému hodnocení.

V Praze 14.12.09

Prof. Ing. Stanislav Otáhal, CSc